

Marea Neagră, care numai rusă trebuie să devină.

Aceste cuvinte ale generalului Vonder-Koop au produs mare entuziasm în rândurile marinarilor. S'au ridicat numeroase toast pentru marina rusă. Generalul Constantinovic a ridicat toastul pentru prosperitatea marinei ruse pe Dunăre.

In contra candidaturilor multiple.

Proiectul de lege, ce s'a votat în camera franceză în contra candidaturilor multiple, e îndreptat împotriva Boulangiştilor. Cuprinsul legii e:

Art. 1. Nimenea nu poate fi candidat în mai multe decât într'unul cerc electoral. Art. 2. Ori-care cetățen candidate trebuie să facă cunoscut printr'o declarațiune legalizată cercul, în care candidază; la acesta i-se dă o adeverire provizoriă. Art. 3. Ori-ce declarațiune contrară articolului întâiu nu se admite fiind nevalabilă; dacă s'au dat declarațiuni în diferite cercuri electorale, e valabilă ca cu datul mai vechiu, er de au același dat, nu e valabilă nici una. Art. 4. E oprită a subscrie apeluri electorale, ori a le afișa, ori a trimite bilete de vot în interesul unui candidat, care nu s'a supus acestor prescripțiuni; biletele ce cuprind numele unui cetățen, care nu s'a supus acestor prescripțiuni, nu se numără la scrutin. Art. 5. Apeluri electorale, contrare dispozițiilor de mai sus și afișate, se înlătură ori se confiscă. Art. 6. Ori-ce călcare a art. 4 se pedepsește cu 1000—5000 franci.

Scopul acestei legi e, precum se spune în motive, a face imposibil plebiscitul pe numele unui bărbat.

Continuarea raportului

in procesul părintelui Lucaciu.

Sătmară, 13 Iulie 1889.

(Urmare).

Preș.: Când a vorbit Lucaciu despre reuniunea damelor române, ce era să se înființeze în comitatul, dis'a, că lucrul l'a împedecat administrația comitatului, care în fărădelegi și vătămări nu cunoște hotăr?

Lupanu: Nu, nu s'a folosit de atari expresiuni.

Judele Koltcei: Dér de ce expresiuni s'a folosit?

Lupanu: Nu pot să reproduc cuvintele, știu însă că a arătat și tradus un document, prin care se dă de știre domnei Bilțu, ca președintă presuntivă a reuniunii, că statutele nu se aprobază și ca magistratul orășenesc s'î urmărescă pe aceia, cari ar încerca încă odată punerea în lucrare a cauzei, ba să întrebunțeze în contra lor chiar și putere.

Preș.: Să cuprindem aici laolaltă toate reuniunile maghiare de cultură: dis'a d-lu Lucaciu, că aceste reuniuni tind a despoia pe Români, și a le răpi limbă, credința și naționalitatea?

Lupanu: Nu știu. M'î aduc aminte,

când a dis' despre asociațiunea Széchenyi-ană, că primesce de membri în sinul său și omeni de aceia, cari au fost condamnați și sunt publice pătați.

Preș.: Se poate, că sunt și de aceștia. Dér dis'a că din aruncurile de dare pentru aceste reuniuni se dau bani și premii la de acei învățători, cari pe prunci îi desbracă de naționalitatea lor, de limba și religione?

Lupanu: Nu știu; știu numai că a dis', că din acești bani, luați și dela Români, școlile românești nu se împărțesc nici cât de puțin — departe de a se împărtași din ele în proporțiune.

Preș.: A dis' d. Lucaciu, că va veni un timp, când și Români vor face ceva?

Lupanu: Nu a dis' așa, ci, că va veni un timp, când Maghiarii vor vedea, că cu noi în frățietate trebuie să trăască, când se vor convinge, că și noi, ca Români, suntem patrioți buni.

Preș.: Aud' ai să strige poporul: pieră și putredescă puturoșii de Unguri!

Lupanu: Nici c'am putut să aud. Coroianu: Vr'o două întrebări așu dori să pun martorului.

Preș.: Poftesc.

Coroianu: In localul acela, unde s'a ținut conferința, mai fost ai și de altădată?

Lupanu: Da.

Coroianu: Cine e ospătarul?

Lupanu: Liptak Iosif.

Coroianu: Acest Liptak fost a de față continuu la conferință, séu a fost ocupat și cu alte afaceri?

Lupanu: Am scris protocolul, dér totuși am putut observa, că se depărta mai de multe ori, servind pe unii și pe alții.

Coroianu: Dacă-l cunoști pe Liptak, vei pute să sci d'ora și aceea, că știe séu ba limba română și că ore este în stare, ca din aceea să citeze?

Lupanu: Știe el vorbi puțin cu Români, dér nu știe limba literară, în care a vorbit și d. Lucaciu.

Preș.: Nu pot permite, ca să te amesteci în lucrurile familiare ale cuiva.

Coroianu: Dreptul mă imputernicesc și-mi conced, dacă însă d-lu președinte mi-lu denegă, mă supun.

Preș.: Vorbesce!

Coroianu: Cunoști pe Liptak Iosif celu ténăr?

Lupanu: L'am vedut, dér nic'odată n'am vorbit cu el.

Preș.: Mă rog să se însemne în protocol, că despre aceea nu va mai fi vorba, că în care limbă din două a vorbit d. Lucaciu. Știm deja, că la început a vorbit în limba literară, apoi mai târziu în limba poporului.

Coroianu: Dacă d-lu președinte anticipăz sentința, stabilind aici în care limbă a vorbit acusatul, apoi în van și superfluă este cercetarea. Eu cuget, că ar fi prea necesar, ca din partea martorilor să se potă acesta pe deplin constata.

Boszörményi, procurorul: In limbagiu literar séu nu?

Lupanu: In celu literar.

Procurorul: Dacă Lucaciu a mărturisit, că a fost provocat să vorbescă în limbagiu popular, și elu așa a și vorbit.

Preș.: Nu Lucaciu a mărturisit, ci vr'o doi dintre martori.

După acesta se iscă o controversă

despre confrontarea martorilor. Tribunalul decide să fiă confrontați. Coroianu e de părere, că o atare confrontare ar împedeca multu cursul lucrului, ci să se lase confrontarea pe urmă, când toți martorii deodată se vor pute unul cu altul confronta.

Tribunalul primesc această propunere a avocatului apărătoru cu excepțiunea ca acum față de Lupanu să se facă confrontarea, ce se și întâmplă, susținându-și acuzatori acuzatiunile lor.

Preș.: Să vină martorul Ioan Costin preot în Tépui de sus, cumnatul acusatului.

Românesce vrîi să vorbesc și d-ta?

Costim: Românesce.

Preș.: Știi unguresce.

Costin: Știu.

Preș.: De față ai fost la acea conferință.

Costin: De față; am fost și eu alesu ca notar al ei.

Preș.: D-ta ai compus cum știu cu ceilalți doi protocolul; și aduc d'era aminte de conținutul lui?

Costin: Nu pe deplin.

Preș.: Dér în protocolu reproducă e vorbirea d-lui Lucaciu fidelă și curată?

Costin: E fidelă reproducerea, deși nu am însemnat după stenografia, pentru că făceam trei înși notițe și ce pote nu însemna unul, însemna alu doilea séu alu treilea.

Judele Koltcei: Cine a fost alu treilea notar?

Costin: Constantin Lucaciu, fratele acusatului.

Preș.: Unde s'a compus protocolul?

Costin: La mine acasă după conferință. Apoi în ziua următoare s'a purisat.

După acestea e provocat martorul să descrie decurgerea conferinței, ce o și face mai ca martorul precedentu. Punctele de acuzatiune le combate și le negă, și adaug în urmă: atata e totu de ce-mi aduc aminte mai fidelu.

Preș.: Nu cu multă mai multe ai dis' nici înainte judelei investigatoru. Le susții și acum aceste fasiuni, și vorbirea lui Lucaciu o primesci de ad-tale, respective te asociezi la ea?

Costin: M'î susțin fasiunea făcută cu ocaziunea investigării, și vorbirea lui Lucaciu o subscriu și o primesc și de a mea, asociându-mă la ea.

Preș.: Din alu cui mandat ai servit, când d-lu Lucaciu a fost în închisorea preventivă?

Costin: Acesta e o datină a noastră și unu us vechiu alu besericei, că noi ne rugăm întru toate jurstările vieții. Așa ne-am rugat și pentru eliberarea lui Lucaciu, și ca Dumnezeu s'î ajute lui și cauzelor drepte.

Coroianu: Pune și lui Costin întrebările ce le-a pus lui Lupanu despre cunoscința cu Liptak. Martorul dice, că-l cunoște pe mărturisesc, că nu cunoște decât limbagiu celu mai de rând alu poporului, și că din vorbirea lui Lucaciu nu pote fi în stare să reproducă nimica.

După Ioan Costin e invitat să se prezenteze Avram Brebanu, parochu în Mocira, care se presentă cu totă demnitatea conștiinței sale de preot român, și a căruia purtare impunătoare a pus nu numai pe tribunal, ci și întregu pu-

blicul în respect față de acestu preot român.

Raportorul.

SCRILE PLEI.

Visita arhiducelui Albrecht. Am comunicat, că Alteța Sa arhiducele Albrecht va întreprinde la finea acestei luni o călătorie în Ardelu. Cu această ocaziune Alteța Sa va veni și la Brașov, unde este așteptat pe ziua de 1 Augustu, sosind aici cu trenul la 8 ore 32 minute séra. Aici va fi încuartirată la hotelul „Bucuresci“, unde s'au și angajat deja pentru acestu scop 6 odăi. In 2 Augustu se va ține o mare revistă militară, după care la 5 ore p. m. Alteța Sa va pleca cu trenu separat la Sinaia pentru a visita părăchia regală română. In 3 Augustu séra se va întorce la Brașov, de unde își va continua calea spre Arad.

**

Monumentu lui Eminescu. Sub președinta d-lui Maiorescu s'a format unu comitetu, care să facă apelul la tinerimea română, pentru a contribui la facerea unui monumentu pe mormântul lui Eminescu, scrie „Românul“. Planul este, ca împrejurul mormântului să se facă unu grilaj de feră, înlăuntru să se ridice o stâncă de marmură și alătura se va planta unu teiu. Se va face unu apel și către tinerimea română de peste munți, adecă dela noi.

**

Fiiul lui Hurbanu mortu. Dilele trecute a murit în Turoțu-Sânmartin și fiul marelui naționalist slovac Hurbanu Bohuslav, despre care știm, că a murit anul trecut. „Narodnie Listi“, arătând într'unu articol alu séu pierderea ce-o îndură Slovaci prin mórtea acestui ténăr de bune speranțe pentru ei, dice între altele, că ténărul Hurbanu este victima Ungurilor, căci ei l'au gonit afară din țera lui. Ténărul Hurbanu fusese adecă datu afară din teologia ev. diu Pojuna, sub pretextul unor „uneltiri panslaviste“. In urma acesta fusese silit să treacă în Rusia, pentru a și continua studiile în Petersburg.

**

„Dragi“ oșpeți. In 24 l. c. vomă avé „fericirea“, de a vedea în mijlocul nostru 60 de membri ai Reuniunii unguresce de cântări din Debreșin. Ei vor veni la Brașov cu „nobilul“ scopu, de a da unu concertu în favorul „Kulturregylet“-ului. In semn de „recunoscință“ pentru acestu faptu „patriotic“, din pertene-i putem asigura de cea mai deplină absență a Românilor.

**

Secerșul în Câmpia, ca și în celelalte părți ale Ardelului, este de totu slabu. In urma secetei mari, spicosele nu s'au putut desvolta, așa că

întâlniri numirea de *Congresu*, la care cu dragu participa și eternu regretatul poetu Eminescu și care *congresu* astăzi s'a strămutat în „cafeneua Schreiber“ de pe Bulevard.

*

In primă-véra anului 1876 s'a născut în senatul țării o mare luptă parlamentară.

Conservatorii din Centru se năpustiseră asupra celor din Juna-dreptă. Atacurile erau îndreptate în contra ministrului de culte de atunci, Titu Maiorescu, sub cuvânt, că n'ar fi Românu. In zadar se silea venerabilul bătrân Lascaru Catargiu să dovedescă cu documente la mână, că savantul criticu s'a născut din părinți români, căci membrii Centrului nu voiau să înțelegă, răspundend că Maiorescu pote să fiă născut Românu, însă nu e naționalu (adecă împământenitu).

In timpul acela zărindu-se în Bucuresci o mulțime de firme cu inscripțiunea: „Locandă Națională“, „Bărbirări

Națională“, „Educațiune Națională“, „Farmacia Națională“, „Economia Națională“, „Bereria Națională“, în cursu de două luni de zile cu începere dela 1 Martie și până la ziua de Arminden a anului 1876, cădend două guverne conservatoare, — la cărma țării a venit Partida Națională.

Prin schimbarea guvernelor, membrii congresului se sporeau, mai cu seamă dintre acei Transilvăneni și Bucovineni, pe cari Maiorescu îi numise profesori suplinitori și pe cari guvernul din zilele *babelor*, — care a înlocuit cabinetul d-lui Catargiu, — îi înlăturase pentru cuvinte, că n'ar fi Români séu naționali.

Pe lista proscrisilor era și revisorul școlar de atunci al județelor Iași-Vâslui, florea literaturii noastre moderne, poetul Eminescu, care, numai cădend acelu guvern în zilele schimbăciose din Aprilie, a mai rămas în funcțiune până la 3 Iunie, când guvernul Partidei naționale, prin telegramă, l'a pus în disponibilitate, séu mai bine dis', l'a datu afară sub pretextul orga-

nizării Revisoratelor, în fondu însă, pentru că scriind la „Familia“ și la „Convorbiri-Literare“, n'ar fi Românu séu naționalu.

Rid și acum, când îmi aduc aminte de unu incidentu întâmplat în acele zile.

Vechiul meu amic, zelesul profesor și distinsul patriot Vasile Glodariu, venind la Bucuresci în érna anului 1881, se întâmplase să fiă față la o scenă, când reposatul profesor Barbesu, séu Barbescu, nu era admis la unu concursu de chimia pentru motivul, că n'ar fi Românu séu naționalu.

Amicul Glodariu, revoltându-se pentru o asemenea contestațiune, bătea cu pumnul în mäsă, și vocitera, că Barbesu e fiu de preot român ortodoxu, din Gura-Riului, de lângă Sibiu. Védend însă, că argumentarea sa rămâne fără rezultat, a alergat supărat la mine și cu multă durere mi-a povestit celea întâmplate.

Unu asemenea casu s'a întâmplat și cu mine. Indată la venirea la putere

a Partidei Naționale, presentându-mă și eu la unu concursu de statistică, n'am fost primitu, totu pentru motivul, că n'as fi Românu séu naționalu.

Rămas într'o perfectă confuziune, că ce anume vor fi înțelegend cei din Bucuresci prin noțiunea constituțională Românu séu naționalu? — mergeam într'una din zile gânditoru dela *Congresu* spre locuința mea.

Trecend pe strada Mihaiu-Vodă, vedu unu restaurant cu firma: *Cărnățeria Națională*, în care intrand am cerut să-mi dea unu *cărnățu naționalu* pe varză.

Birtășul, care era unu Némțu scurt și gros, cu burta plină de bere, mi-a răspuns, că n'are decât cărnățu micu cu hrean.

Eu obiectându-i, că dacă n'are pentru ce atâră afară o asemenea firmă? Elu, replicand, îmi dice strigand:

„Ia !!! Mein Lieber !!! Hier ist olles Natzial: Némțu-naționalu, Grecu-naționalu, Jidovu-naționalu und auch Krenwärschil-naționalu.“

in o parte a comitatului Murășu-Turda biei economice abia și-au putut înapoia sēmēta. De asemenea se scrie dela Bistrița, că din cauza secetei pe acolo va fi de totu puțin fēn. Cucuruđul și viile suntu frumoșe, dēr grānele suntu slabe.

Diferita. In Timișul de sus și in Predeal a omenī diferita. In Predeal e chiar și omenī mari suntu atinși de această bōlă.

Doctori bulgari la studiu in Bucuresci. Marți sēra d-lu Dr. Babeșu a ținutu o conferință inaintea celor patru doctori bulgari, veniți să studieze in institutul de bacteriologie din Bucuresci. A vorbitu despre „variola și vaccinare“, spune „Romānulu“.

Bani prāpādiți. O ōrecare femeia, Dominik Molnar, a dāruițu Kulturgyletulu 2000 fl. pentru colonisarea Ceanșilor. Pēcātū de banii cei i-a datu Dumneđeu.

Trachoma. La 10 Iulie n. erau in Oprea-Cārțișōra 30, in Streja-Cārțișōra 20 bolnavi de ochi (bōla egiptēnā trachoma).

Corespondența „Gaz. Trans.“

Șimborulū-mare, Iulie 1889.

In 30 Iunie st. n. s'a ținutu in comuna Șimborulū-mare adunarea invēțatorilor gr. or. din tractulū Ungurașulu, despre decurgerea căreia raportează următoarele:

La 9 ōre dimineața invēțatorii — afarā de 3, cari in scrisu — arātāu cauza fundatā la sf. liturgiā in corpore.

Sf. liturgiā s'a oficiatū prin d-nulu preotū din locū, ēr corulū l'a formatu corpulū invēțatorescū. La utreniā au cāntatū 6 cāntāreți din comunā, cari suntu bine instruați de zelosulū nostru preotū. Poporulū a rēmasū fōrte incāntatū.

Eșindū din biserica, invēțatorii au fostū invitați din partea ospitalulu preotū din Chendermalū la unū dejunū comunū, după care la 1 ōrā p. m. se incepū ședința. De față erau și vr'o 30 de poporenī, cari toți rēspunserā la potrivita vorbire de deschidere a domnulu președinte cu urări de: „sē trăieșcā.“

Mai āntāiu s'au prelesū temele: „Conducerea elevilorū din anulū 2-lea la cunoscerea numelū singularū și pluralū“ și „Cunoscerea substantivulu, adjectivulu și verbulu“ totu pentru anul 2-lea. Aceste teme au fostū prelese prin d-lū invēțatorū Simeonū Rotarū din Balanū.

D-lū Teodorū Pāșanū, invēțatorū in Paușā, a prelesū cu școlari din anulū

alū 4-lea: „Cunoscerea cerculu pretorialū și comitatulu“, ēr d-lū Ioanū Ferghețea a prelesū cu școlari din anul 2-lea „Cunoscerea măsurilorū de greutate: gramū, deci-gramū și chilo gramū.“

Dupā acēsta a urmatū critica din partea membrilorū conferinței, cari aflāră prelegerea d-lui Simeonū Rotariu ca cea mai bunā, ēr la celelalte făcurā puținē observāri.

Mare plăcere li-a făcutū după acēsta ascultătorilorū frumoșa disertațiune „Pentru-ce a creatū Dumneđeu pe omū?“ a d-lui Simeonū Rotariu din Balanū, care a cetitū și disertațiunea invēțatorulu din Trāșnea despre „Folosulū pomăritulu.“

In urmă s'au încesatū taxele și s'a reconstituitū comitetulū pentru noulū periodū de 3 ani, alegēndu-se totū foștii funcționari. După-ce s'au mai discutatū diverse propunerī, d-lū preotū din Dolu printr'o vorbire mulțami participanților pentru zelulū arātātū, accentuāndū zelulū dlui invēțatorū Simeanū Balanū, pe care'lū înfāțișețā ca modelū.

Dupā acēste d-lū președinte încheiā șudința printr'o frumoșā vorbire, ēr d-lū invēțatorū din Chendermalū ne invitā pe toți la unū prāndū comunū.

Inainte de a încheia, mē simțū datorū a esprima recunoscință și sincerā mulțamitā d-lui președinte Gavrilā Mureșianu, preotū in Șimborū, pentru multele ostenețe și acestū interesū ce-lū manifestā față cu vialū Reuniri la totā ocaziunea, luāndū parte la tōte adunāri acēsteia, chiar și in cele mai depārtate locuri, și făcēndū totū posibilulū pentru înaintarea ei. Unū participantū.

Serbarea națională din Parisū.

Aniversarea de 100 de ani a dārēmărei Bastiliē s'a serbatū in ziua de 14 Iulie n. in modū mărețū, cu tōtā plōia ce a cădūtū.

Inceputulū serbārei a fostū anunțat dimineața prin impușcāturi de tunuri. In curēndū după aceea se vēdūrā cutriērāndū stradele reuniune și societāțile cu musicā și cu steaguri.

Societāțile alsatiene-lotaringice și ligiștii patrioți se duserā la statua Strsburgulu și depuserā corōne pe ea.

Vr'o 300 de Cehi s'au dusū pe piața republicei și au depusū pe statua republicei o cununā, ținēndu-se și o vorbire.

Serbarea principalā a constituit'ō revista militarā pe Longchamp inaintea președintelū republicei și sub inaintea generalulu Saussier. Tribunele erau pline, imbulđēla lumii nespūsū de mare. Președintele republicei a fostū întâmpinatū cu strigāte de „sē trăieșcā“ elū și republica, trupele prezentārā arma, trimbițele rēsunarā, tōte musicile militare intonarā Marsilia și tunurile bubiāu.

Incepū apoi revista cu deflarea trupelor, care au fostū cu entuziasmū salutate de mulțime. Cu tōtā plōia, deflarea a eșitū strălucitū. Trupele au arātātū și de astādātā progrese vrednice de luare aminte. Peste totū revista a oferitū un spectaculū militarū in tōtā privința demn de vēdūtū. De rēndulū acēsta se formase unū despărțēmētū de *tiraliori din tōte coloniile*; acești soldați in costumele lorū pitoresci, precum și *călāreții arabī*, au fostū viu salutați. Mai interesantū din punctū de vedere militarū a fostū deflarea *infanteriei de liniā*, care s'a doveditū cu totul corectā și destoinicā, întâmpināndū recunoscința tuturorū militarilorū. Deflarea *regimentelorū de cavaleriā* a avut de astādātā mare efectū. Toți călāreții grāmādiți pe Longchamp călārēu in galopū repede, cānd deodată s'au opritū fără veste inaintea tribunei președintelui salutāndu-lū prin plecarea săbiilorū. Acești spectaculū a provocat aplause frenetice.

Judecata unanimā e, că trupele s'au distinsū prin bunā atitudine și precisiune a mișcărilorū, după corespondentulū lui „N. fr. Presse“.

Ambasadorii Germaniei, Austro-Ungariei și Rusiei au lipsitū, din contrā ambasadorii celorlalte puteri și ai statelorū mai micī au fostū de față. Mare interesū au provocatū *prinții anamiți* in costumele lorū pitoresci, *Regele Negrilorū din Siam Salifu* cu soția sa și alți *prinți africani și asiati*.

Omenilorū din colonii li-s'a datū unū prāndū sub cerulū liberū, așa că putei vedē la mese lungi grupe întregi de Anamiți, Chinezī, Negri ș. a. in costumele lorū pitoresci.

Sēra a fostū o ilumināțiā splendidā, turnulū Eiffel lumina jurū împrejurū in mare depārtare. Orașulū, cētāu a fostū in mododobitū cu stindarde, in atērna mai la fiecare casā.

Demonstrațiunī nu s'au întâmplatū altele, decātū, că Boulangisti s'au adunatū inaintea localulu diarulu boulangistū „La Presse“, au strigātū „sē trăieșcā Boulanger“ și au cāntatū cānteculū acēstuia „En revenu cu canteculū.“ Căți va republicanī, cari au flueratū și au strigātū „josū cu Boulanger“, au fostū atacați, bātuți cu bastōne și cu umbrele, și li s'au luatū pālāriile. Apoi inaintea statuei Strsburgulu, pe piața Concordei, Boulangisti cu Deroulēde, Laguerre, Susini și alții in frunte, de sarpele lorū deputați, s'au adunatū de au depusū cununī pe statuā. Deroulēde vrū sē vorbēscā, unū comisari de polițiā vrū sē-lū aresteze, mulțimea strigā „trăieșcā republica, trăieșcā generalulū“, se aruncā între comisari și Deroulēde, unī sugrumārā pe comisariulū, care abia a pututū fi scosū din mulțime de polițiā numerōsā.

Altfelū serbarea n'a fostū turburatā.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulū biuroulū de coresp. din Pesta.)

Seghedinū, 19 Iulie. Precum se anunțā aci din Crișulū mare, femeia îmbrăcatā in negru, care e cāutātā, a fostū descoperitā in persoāna locuitoarei din Seghedinū Ferdinand Telkes, care a cālătoritū cu fata ei de 13 ani îmbrăcatā in haine de bāetū. Ea a fostū arestatā și escortatā la Timișōra. E apōpe sigurū, că fata femeii Telkes a trasū numerele.

Viena, 19 Iulie. Maiestatea Sa plēcā in 10 Augustū in Germania, in 11 Augustū sosese in Dresda, viziteză pe Regele Saxoniei, la 4 ōre după amēđi sosese in Berlinū și petrece acolo patru zile. In 15 Augustū se'ntōrce îndrētū.

DIVERSE.

Robert Hamerlingū, poetulū, a muritū Sāmbātā in Gratz. A fostū de 59 de ani. Pesimistū și socialistū, elū e unulū dintre cei mai cunoscuți poeți moderni

in Germania. Dintre operele lui mai de valōre suntu poesile epice „Ahasver in Rom“ și „Der König in Sion“, apoi romanulū „Aspasia“, comedia „Lord Lucifer“ și colecțiā de poesii lirice „Sinnen und Miennen.“

Balū in Parisū. La 10 Iulie a fostū in Pari-ū unū *ballū*, arangiatū de cātrā esopantī, statū și orașulū Parisū. Pentru participare la acēstū balū s'au făcutū nicī mai multū, nicī mai puținū, decātū 35,000 invitāri.

Turnulū Eiffel. Se facū o mulțime de calcule asupra turnulu Eiffel, așa de esemplu: 1 chilogramulū de turnū Eiffel ar costū 1 leu; decā cum va direcțiē esoposiției i-ar trāsi prin capū gândulū de a transporta pe rōte turnulū in Francia, ca sē scutescā pe cei slabī de pungā a-lū vedē, i-ar trebui numai decātū 100 trenuri de marfā. Prin Parisū dōr jumātate din toți cai companiei centrale a omnibuselorū de acolo l'ar putea urni din locū. Până acolo a mersū curiositatea, incātū s'au numeratū și șurupurile: 2 milione și jumātate de șurupuri străbātāndū 7 milione gāuri, ținū turnulū in picioare.

Cursulū pieței Brașovū

din 19 Iulie st. n. 1889.

Bancnote romānesci	Cump.	9.40	Vēnd.	9.42
Argentū romānescū	-	9.38	-	9.40
Napoleon-d'ori	-	9.44	-	9.47
Lire turcescī	-	10.66	-	10.70
Imperiali	-	9.66	-	9.70
Gabini	-	5.56	-	5.62
Scris. fonc. „Albina“ 6 1/2 %	-	102.-	-	—
„ „ 5 %	-	98.59	-	99.-
Ruble rusesci	-	120.-	-	121.-
Discontulū	-	6 1/2—8 %	-	pe anū.

Cursulū la bursa de Viena

din 18 Iulie st. n. 1889.

Renta de aurū 4 %	-	-	-	100.05
Renta de hārtiā 5 %	-	-	-	95.15
Imprumutulū căilorū ferate ungar. —	-	-	-	—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungar. (1-ma emisiune)	-	-	-	100.—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungar. (2-a emisiune)	-	-	-	—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungar. (3-a emisiune)	-	-	-	112.25
Bonuri rurale ungar.	-	-	-	104.80
Bonuri cu clasa de sortare	-	-	-	104.80
Bonuri rurale Banatū-Timișū	-	-	-	104.80
Bonuri cu cl. de sortare	-	-	-	104.80
Bonuri rurale Slavovane	-	-	-	104.80
Bonuri croato-slavovane	-	-	-	105.—
Despāgubirea pentru dijma de vinū ungarescū	-	-	-	99.75
Imprumutulū cu regululū ungarescū	-	-	-	141.—
Losurile pentru premiulū Tisei și Seghedinulu	-	-	-	127.25
Renta de hārtiā austriacā	-	-	-	83.90
Renta de argentū austriacā	-	-	-	84.70
Renta de aurū austriacā	-	-	-	109.85
Losuri din 1860	-	-	-	141.—
Acțiunile băncei austro-ungar.	-	-	-	307.—
Acțiunile băncei de creditū ungar.	-	-	-	317.—
Acțiunile băncei de creditū austr.	-	-	-	303.50
Galben impērātesc-	-	-	-	5.64
Napoleon-d'ori	-	-	-	9.46 1/2
Mārci 100 imp. germane	-	-	-	58.25
Londra 10 Livressterlinge	-	-	-	119.05

Editorū și Redactorū responsabilū: **Dr. Aurel Mureșianu.**

„ALBINA“
Institutū de creditū și de economii
Filiala Brașovū
ESCOMPTEZA RIMESSE BUNE
cu 6 %, **acōrdā imprumuturi cambiale cu 6 1/2 %—7 %**, cari pelāngā o reducere corēspondētōre a sumei cambiulu și intru cātū starea numerariulu din cassā ar permite, **se potū și de mai multe ori prolongi.**
Informațiunī mai de apōpe se potū lua dīlnicū in biurulū institutulu, piațā No. 90 dela 8—2 ōre d. a. 87,7

D'odatā audū dela o mesā micā de marmurā unū glasū inecatū in risū apostrofāndu-mē:

— „Hei Gallule! Ce cređi tu, că la Bucuresci cuvēntulū *naționalū* are același înțeles ca la voi in Moțime?! Te inșeli! Naționalū după teoria economiștilorū modernī e totū ce se nasce și se produce intr'unū statū. De aceea avem astādū in Romānia *grāu naționalū, vinū naționalū și vite naționale.* Prin urmare, puneți Gallule pofta in cuiu de a mai crede, că *naționalū* înșēmnează a fi *bumū Romānū!*“

Privindū inmārmuritū spre intrerupătorū, . . . pe care vēdū? . . . Pe poetulū Eminescu, pe care nu-lū mai vēdusemū de multū timpū.

Ne-amū îmbrāțișatū și amū prānditū impreună *Krenvirșli naționalū* in *Cārnatēria Naționalā* de pe strada lui Mihaiu-Vodā-Vitezulū.

Poetulū Eminescu avea o plăcere nespūsā, ca in momente de distracțiune sē-mī dicā *Gall*, adecā Romānū de origine francezā.

Dupā trecerea unui timpū dela înțēlnirea nōstrā, eu am intratū la unū diarū *liberalū*, ēr elū la altulū conservatorū și remānēndū aceiași amicū intimū ca și mai nainte, frecventamū regulatū *Congresulū*, unde de cāte ori ne întâlneamū, salutarea nōstrā obișnuitā era: — *Ai capitalū?*

Celū care avea *capitalū*, plātea apōi prāndulū pentru amēndoi in acea di.

Sub cuvēntulū *capitalū* înțelegamū prețulū colaborāțiunei, care pentru mine era dela 5 până la 7 lei pe di și pe care îi primiamū di cu di dela Administratorulū diarulu unde locuiamū.

Cānd nicī unulū n'aveamū *Capitalū*, prelungēamū ședințele *Congresulu* și bēamū apō rece.

Intre membrii *Congresulu* domnia sinceritate și armoniā, ori-care ar fi fostū vederile lorū in materiā politicā, socialā și literarā.

In primā-vēra anulū 1881, depārtāndu-mē de Bucuresci, m'am despărțitū de ilustrulū poetū pentru cātva timpū. **Ga'ulū.**

Cancelaria Negruțu

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

152—19

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diaru beletisticu și enciclopedic-literaru — cu ilustrațiunii. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a luni în numeri câte de 2—3 côle cu ilustrațiunii frumoșe; și publică articlii sociale, poesii, novele, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tractează cestiunii literare și științifice cu reflexiune la cerințele societății practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte populațiuni din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor indivișilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci, lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postali.

PREOTULU ROMÂNÜ. Diaru bisericescu, scolaru și literaru — cu ilustrațiunii. — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ côle, și publică portretele și biografiile arhierilor și preoșilor mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiunii, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, sâmbători și diverse ocașiunii, mai alesu funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literari; și în urmă totu soilul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolară și literară. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primescu gratisu totu alu patruea esemplaru.

Numeri de probă se trimitu gratisu ori-cui cere.

Totu de aci se mai potu procura și următoarele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesce în vorbire și scriere înveridită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Töte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă seu învățaturu pentru poporü culesu din diarul unu scolaru de Dr. Georgiu Popa. — Opulu acesta, pentru povățuirile lui valoröse, are sê ocupe unu locu de frunte în bibliotecile nostre poporale. D-lu autoru a avut nimerita idee, de a publica prin opulu de față unu diaru de școlă, ce și-lu făcuse ca elevu de anul I alu școlii poporale superioare din Câmpeni, va se diă pe când era în alu 4-lea anu de școlă. În acestu diar se cuprindü diferite impresiuni din copilăria, atâtu din școlă câtu și afară de școlă: o colecție bogată de diferite povățuiri primite dela învățatorulu seu, pe cari autorulu le-a prelucratu și desvoltatu cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoria etc. etc. se află în acestu opü, așa că singuru numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitulu despre fumatu, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsu pentru a merita sê nulipsescă din nici o bibliotecă poporală românescă. Opulu cuprind 289 pagine 8° — Prețulu unu esemplaru cu porto-francatu e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulu. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.
Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.
Idealulu perdutu. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unu omü de bine. Novelă originală. — Continuarea novelii: **Idealulu pierdutu** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulu 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Fântana dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulu Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Bunica și Nepoșulu. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvê G. Simu. Prețulu 10 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvê. Prețulu 10 cr.

Elü trebuie sê se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulu 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanü Tanco. Prețulu 30 cr.

Hermanü și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinü Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincentiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Reginei României. Prețulu 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volumü de 192 pagine, cuprind 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redusu (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirü și vioarele, poesii poporale, culesu de Ioanü Popü Reteganu. Unu volumü de 14 côle. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosă seu Cloșca cu pui ei de aurü. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sätenului Românu. Cartea III și IV, cuprindü materii förte interesante și amusante. Prețulu la ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprind 4 materii förte interesante și amusante. Prețulu 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciü și chemiă. Prețulu 50 cr.

Economia pentru școlile popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15.

Manualu de Gramatica limbei române pentru școlile poporale în trei cursuri, de Maximü Popü, profesorü la gimnasiulu din Năsăudü. — Manualu aprobatu prin ministeriulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulu 30.

Nu mă uita. Colecțiune de vieruri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafiă ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în școlă poporală pentru învățătorü și preparandü. Broș. I. scrisă de Gavrilü Trifu profesorü preparandialü. Prețulu 80 cr.

Catechese pentru pruncii scolarü din școlile poporale. După George Mey preotü în Schörlkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu parochü gr. cat. în Satu-Siugatagu, protopopulu distr. Mara, adm. Vicariulu alu Maramureșului etc. etc. Edițiunea II. Prețulu unu esemplaru cu porto francatu 1 fl. 05 cr.

Din trecutulu Silvaniei. Legendă de Victorü Russu. Prețulu unu esemplaru cu porto francatu 1 fl. 05 cr.

Prin mörte la victoriă. Comediă într'unü actu. După A. Kotzebue localisatä de Irina Sonea n. Bogdanü. Prețulu unu esemplaru 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu unu esemplaru 30 cr.

Cuvântări bisericesci în töte sârbătorile de peste anü de Ioanü Papiu. — Unu volumü de peste 24 côle 8° mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I.

Papiu este multu mai bine cunoscutu clerului românu, decâtu sê fiä de lipsă a mai recomanda acestu nou productü alü d-sale. Clerulu românu a învățatü a'i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lorü valöre literară. — Noulü tomü de predici întrece însê töte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa — avändü o notiță istorică la fie-care sârbătoare, — care arată timpulü introducerei, fasele prin cari a trecutü și modulü cum s'a stabilitü respectiva sârbătoare. — Prețulu unu esemplaru cu porto francatu e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mörte, întocmite de Ioanü Papiu. — Acestu volumü de peste 24 côle cuprind: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mörte, 4 pentru casuri ordinare de mörte întemplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însê mai speciali de mörte, 4 la înmormântarea ömenilor bätărâni, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mörte speciali; — apoi pe mai bine de patru côle urmözä o mulțime de iertăciuni precedate de o introducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciuni dela mörte dela muieru, 2 — a muierii dela bărbatü, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilor dela părinti, 6 a fratelui seu surorii dela frați și surori, 7 — a nepoșilor dela moși, möșe, bunü, bune, străbunü, străbune, 8 — a nepoșilor dela unchiu și mătușe, 9 — dela nemuri și consăngenii mai departä, 10 — dela consoți de aceeași ocupațiune 11 — dela binefăcători, amici, cunoscuți și dela toți creștini adunați. Recomandämü clerului românu acestu bogatü volumü de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrate amăsuratü tuturor cerințelor preoșiei fungente la casuri funebrale. Prețulu unu esemplaru speditu franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci, tomulu III, scrise de Ioanü Papiu. — Acestu tomü cuprind predici pe Dumineci și se estind pe 12 côle 8° mare. — Prețulu unu esemplaru speditu franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicü seu concordanțele tradițiunii în douë limbi — română și latină, tracteză despre primatulü bisericeii și se estind pe 22 côle 8° mare. — Scrisu de Ioanü Papiu. — Opulu acesta a fostü recensatü favoritorü și laudatü și de foile străine. — Prețulu unu esemplaru speditu franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei seu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulu lui espuse în modü popularü de profesorulu Dr. Iosifü Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulu) de Ioanü Papiu. — Acestu opü, care se estind pe 11, côle 8°, e förte acomodatü ca premiu pentru cei ce absolvä școlä poporală,

se vindu cu prețulu numai de 50 cr esemplariulu speditu franco.

Manualu cateheticü pentru primii ani scolastici, prelucratü după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostü profesor de s. scripturä, catehetică și metodică în seminariulu archidieceșanü din Blășiü, actualmente vicaru archiepiscopescü în Făgărașu. — Acestu opü de mare însemnătate pentru literatura catehetică româna este o prelucrare liberă, schimbändü unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieșilor noștri, ér ceremoniele bisericesci înlocuind-le cu cele prescise și usitate în biserica noastră română. În note se arată și procederea ce are sê o observe catechetulu față cu discipulii sei. Acestă scriere are sê fiä unü îndreptaru în mâna catechetilorü, învățătorilorü și a părintilorü la instrucțiunea religiösă-morală, ce au sê o dea micilorü băieșü. — Prețulu unu esemplaru din acestu opü, — care portä clausula aprobărei prea ven. Ordinariatü metropolitanü din Blășiü și care cuprind 222 pag. 8°, avändü mai multe poesii în textü, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfinți Parintelü nostru Ioanü Gură-de-Auru la epistolele sfântului apost. Paulü cătră Titu și Filemonü. Traduse de Constantinü Morariu. Prețulu unu esemplaru cu porto francatu e 60 cr.

Dumnezeesca liturgie a celui dintru sänți părintelui nostru Ioanü Chrysostomü compusä din operele acelu säntru părinte, de Ioanü Boroșiu parochü gr. cat. și ases. consist. Prețulu unu esemplaru cu porto-francatu e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci, förte frumosü ilustratä. Prețulu unu esemplaru broșuratü e 40 cr., legatü 50 cr., legatü în pânză 80 cr., legatü mai fin 1 fl., legatü în piele 1 fl. 30, în legătură de luxü 2.50—2.80

Miculü mărgăritaru sufletescü. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumosü ilustratä, pentru pruncii scolarü de ambe secsele. Prețulu unu esemplaru broșuratü e 15 cr., — legatü 22 cr., legatü în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolarü de ambe secsele. Cu mai multe icöne frumoșe. Prețulu unu esemplaru e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulu Prea Sänței Vergure Maria a Născătoarei de D-deu urmatü de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icöne frumoșe. Prețulu unu esemplaru legatü speditu franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusü Christosü. Prețulu unu esemplaru legatü și speditu franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU” în Gherla (Sz.-ujvár. — Transilvania), unde se cumpără actiile tuturor băncilor române cu prețurile cele mai bune.